

ประโยค ๑ - ๒

ปัญหาและเฉลย บาลีไวยากรณ์

สอบ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕

-
๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้
- ก. เนื้อความของถ้อยคำทั้งปวง ต้องหมายรู้กันด้วย
- ข. อักษรที่ใช้ในบาลีภาษานั้น ตัว
- ค. สระมีมาตราเบา ๓ ตัว ชื่อรัสสะ
- ฅ. โอ เกิดใน ๒ ฐาน คือ เรียกว่า กณฺโฏฐโ
- ง. พยัญชนะที่ ๑ ที่ ๒ ในวรรคทั้ง ๕ คือ ๑๑ ตัวนี้ เป็นอโฆสะ ๑
๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างดังต่อไปนี้
- ก. เนื้อความของถ้อยคำทั้งปวง ต้องหมายรู้กันด้วย อักษร
- ข. อักษรที่ใช้ในบาลีภาษานั้น ๔๑ ตัว
- ค. สระมีมาตราเบา ๓ ตัว อ อิ อุ ชื่อรัสสะ
- ฅ. โอ เกิดใน ๒ ฐาน คือ กอและริมฝีปาก เรียกว่า กณฺโฏฐโ
- ง. พยัญชนะที่ ๑ ที่ ๒ ในวรรคทั้ง ๕ คือ ก ข, จ ฉ, ฎ ฐ, ต ถ, ปฝ,
และ ส ๑๑ ตัวนี้เป็น อโฆสะ ๑
๒. พยัญชนะสนธิ ได้สนธิกิริโยปกรณฺ์เท่าไร อะไรบ้าง เอวฺส ตัดต่ออย่างไร ๑
๒. พยัญชนะสนธิ ได้สนธิกิริโยปกรณฺ์ ๕ คือ โลโป ๑ อาเทโส ๑ อากโม ๑
ปกติ ๑ สญฺโโลโค ๑ ๑ เอวฺส ตัดเป็น เอวฺ - อสุส ลบสระเบื้องปลาย
ที่มีนิคหิตอยู่หน้าแล้ว ถ้าพยัญชนะซ้อนเรียงกัน ๒ ตัว ลบเสียตัวหนึ่ง
๓. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้
- ก. คุณนามนี้แบ่งเป็น ๓ คือ
- ข. นามทั้ง ๓ นั้น ต้องประกอบด้วย วิภัติ

- ค. เอกสังขยา เป็นเอกวจนะอย่างเดียว เอกศัพท์นาม เป็น วจนะ
- ฅ. ศัพท์เหล่านี้ คือ เป็นนิยม
- ง. อุปสรรคนั้น สำหรับใช้
๓. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้
- ก. คุณนามนี้แบ่งเป็น ๓ คือ ปกติ ๑ วิเสส ๑ อติวิเสส ๑
- ข. นามทั้ง ๓ นั้น ต้องประกอบด้วย ลิงค์ วจนะ วิภัติ
- ค. เอกสังขยา เป็นเอกวจนะอย่างเดียว เอกศัพท์นาม เป็น ทวิ วจนะ
- ฅ. ศัพท์เหล่านี้ คือ ต เอต อิม อมุ เป็นนิยม
- ง. อุปสรรคนั้น สำหรับใช้ นำหน้านามและกิริยาให้วิเศษขึ้น ๑
๔. ข ฉ ส และ อาย อีย ปัจจัยในอาขยาด เป็นไปในความอะไร จยกอุทาหรณ์ มาดู พร้อมทั้งคำแปลมาด้วย ๑
๔. ข ฉ ส เป็นไปในความปรารภณา อุ. พุกุกขติ (กุก + ข - พุกุกขติ) ปรารภณา จะกิน, ชิมจุนติ (ฅต+ฉ-ชิมจุนติ) ปรารภณาจะกิน, ชิคีสติ (หฺร+ส-ชิจีสติ) ปรารภณาจะนำไป ๑
- อาย อีย เป็นไปในความประพฤติ อุ. จิรายติ ประพฤติเข้าอยู่, ปุตุติยติ ย่อมประพฤติให้เป็นเพียงดังบุตร ๑
๕. จงตอบคำถามต่อไปนี้
- ก. จงเขียนคำแปล พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจัยของรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้
- (๑) สยํ ภวตติ สยมภู
- (๒) ทุกุเขน รุกขียตติ ทุรกขํ
- (๓) ปรมํ ภวติ เอตสุมาติ ปภโว
- ข. กิจปัจจัย ในกิริยาภคค์ มีเท่าไร อะไรบ้าง และบอกอะไร ๑
๕. ก. ได้เขียนคำแปล พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจัยของรูปวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

- (๑) สยั ภวตฺติ สยมฺภู (ผู้ใด) ย่อมเป็นเอง เหตุนั้น (ผู้นั้น)
 ชื่อว่า ผู้เป็นเอง, เป็น กัตตุรูป กัตตุสาธนะ กฺวิ ปัจจัย.
- (๒) ทฺกฺเขน รกฺขยิตฺติ ทฺรฺกฺขํ (จิตใด) อันเขารักษาได้ โดยยาก เหตุนั้น
 (จิตนั้น) ชื่อว่า อันเขารักษาได้โดยยาก, เป็น กัมมรูป กัมมสาธนะ
 ข ปัจจัย.
- (๓) ปฺรมํ ภวติ เอตฺสฺมาติ ปภโว (แม่น้ำ) ย่อมเกิดก่อน แต่ประเทศนั้น
 เหตุนั้น (ประเทศนั้น) ชื่อว่า เป็นแดนเกิดก่อน (แห่งแม่น้ำ),
 เป็น กัตตุรูป อปาทานสาธนะ อ ปัจจัย ฯ

- ข. กิจจปัจจัย ในกิริยาภิกตฺกัมี ๒ คือ อนนฺย ตพฺพ บอความจำเป็น ฯ
๖. นินฺทฺทรถํ พฺหุนฺทิกอ เป็นสมาสอะไร จงตั้งวิเคราะห์ พร้อมทั้งเขียนคำแปล
 รูปวิเคราะห์นั้นมาด้วย ฯ
๖. นินฺทฺทรถํ เป็น อพฺพยยีภาวสมาส วิ. ทฺรตฺสฺส อภาโว นินฺทฺทรถํ ความไม่มี
 แห่งความกระวนกระวาย ชื่อความไม่มีความกระวนกระวาย ฯ
 พฺหุนฺทิกอ เป็น สัตตมีพหุพพิหิสมาส วิ. พฺหุ นฺทิกโย ยสฺมี โส พฺหุนฺทิกอ
 (ชนปโท) แม่น้ำ ท. ในชนบทใด มาก ชนบทนั้น ชื่อว่ามี แม่น้ำมาก ฯ
๗. โคตตตฺทฺธิต มีปัจจัยเท่าไร อะไรบ้าง ฯ สากฺยปฺตุตฺติโก, สงฺฆิกํ, คุณฺวา, ลงปัจจัย
 ในตฺทฺธิตไหน จงตั้งวิเคราะห์มาด้วย ฯ
๗. โคตตตฺทฺธิต มีปัจจัย ๘ คือ ฌ ฌายน ฌาน ฌนฺย ฌิ ฌิก ฌว ฌน
 สากฺยปฺตุตฺติโก ลง ฌิก ปัจจัย ในโคตตตฺทฺธิต
 วิ. สากฺยปฺตุตฺตฺสฺส อปจฺจํ สากฺยปฺตุตฺติโก ฯ
 สงฺฆิกํ ลง ฌิก ปัจจัย ในตฺรตฺยาทิตฺทฺธิต วิ. สงฺฆสฺส สนฺตํ สงฺฆิกํ ฯ
 คุณฺวา ลง วนฺตฺ ปัจจัย ในตฺทฺสสฺตถิตฺทฺธิต วิ. คุโณ อสฺส อคฺถิตฺติ คุณฺวา ฯ